C/2024/6827

29.11.2024

DOPORUČENÍ RADY

ze dne 21. října 2024

k hospodářské a rozpočtové politice, politice zaměstnanosti a strukturální politice Rakouska

(C/2024/6827)

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 121 odst. 2 a čl. 148 odst. 4 této smlouvy,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1263 ze dne 29. dubna 2024 o účinné koordinaci hospodářských politik a mnohostranném rozpočtovém dohledu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1466/97 ([1]), a zejména na čl. 3 odst. 3 uvedeného nařízení,

s ohledem na doporučení Evropské komise,

s ohledem na usnesení Evropského parlamentu,

s ohledem na závěry Evropské rady,

s ohledem na stanovisko Výboru pro zaměstnanost,

s ohledem na stanovisko Hospodářského a finančního výboru,

s ohledem na stanovisko Výboru pro sociální ochranu,

s ohledem na stanovisko Výboru pro hospodářskou politiku,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Dne 19. února 2021 vstoupilo v platnost nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ([2]), kterým byl zřízen Nástroj pro oživení a odolnost (dále jen „nástroj“). Nástroj poskytuje členským státům finanční podporu na provádění reforem a investic, a přináší tedy fiskální impuls financovaný Unií. V souladu s prioritami evropského semestru pro koordinaci hospodářských politik pomáhá nástroj dosáhnout hospodářského a sociálního oživení a provést udržitelné reformy a investice, zejména za účelem podpory zelené a digitální transformace a zvýšení odolnosti ekonomik členských států. Také pomáhá posílit veřejné finance, podnítit hospodářský růst a tvorbu pracovních míst ve střednědobém a dlouhodobém výhledu, zlepšit územní soudržnost v rámci Unie a podpořit setrvalé provádění evropského pilíře sociálních práv.

(2) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/435 ([3]) (dále jen „nařízení REPowerEU“) přijaté dne 27. února 2023 má za cíl ukončit závislost Unie na dovozu fosilních paliv z Ruska. To by pomohlo dosáhnout energetické bezpečnosti a diverzifikovat dodávky energií v Unii a vedlo by k širšímu využívání obnovitelných zdrojů energie, ke zvýšení kapacity pro ukládání energie a ke zlepšení energetické účinnosti. Rakousko doplnilo do svého národního plánu pro oživení a odolnost novou kapitolu REPowerEU za účelem financování klíčových reforem a investic, jež pomohou dosáhnout cílů plánu REPowerEU.

([1]) Úř. věst. L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
([2]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost (Úř. věst. L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).
([3]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/435 ze dne 27. února 2023, kterým se mění nařízení (EU) 2021/241, pokud jde o kapitoly REPowerEU v plánech pro oživení a odolnost, a nařízení (EU) č. 1303/2013, (EU) 2021/1060 a (EU) 2021/1755 a směrnice 2003/87/ES (Úř. věst. L 63, 28.2.2023, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

(3) Dne 16. března 2023 vydala Komise sdělení nazvané „Dlouhodobá konkurenceschopnost EU: výhled po roce 2030“ s cílem poskytnout informace pro účely politického rozhodování a vytvořit rámcové podmínky pro zvýšení růstu. Podle uvedeného sdělení stojí konkurenceschopnost na devíti vzájemně se posilujících faktorech. Těmito faktory jsou mimo jiné přístup k soukromému kapitálu, výzkum a inovace, vzdělávání a dovednosti a fungující jednotný trh, které představují zásadní politické priority, aby reformy a investice mohly řešit současné výzvy v oblasti produktivity a budovat dlouhodobou konkurenceschopnost Unie a jejích členských států. Dne 14. února 2024 vydala Komise sdělení nazvané „Výroční zpráva o jednotném trhu a konkurenceschopnosti pro rok 2024“. Uvedené sdělení podrobně popisuje silné stránky a výzvy evropského jednotného trhu v oblasti konkurenceschopnosti a sleduje vývoj v uplynulém roce pomocí určených devíti faktorů konkurenceschopnosti.

(4) Dne 21. listopadu 2023 přijala Komise roční analýzu udržitelného růstu 2024, jež zahájila evropský semestr 2024. Priority roční analýzy udržitelného růstu 2024 soustředěné kolem čtyř rozměrů konkurenceschopné udržitelnosti potvrdila 22. března 2024 Evropská rada. Dne 21. listopadu 2023 přijala Komise na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1176/2011 ([4]) také zprávu mechanismu varování 2024, ve které není Rakousko uvedeno mezi členskými státy, jež mohou být postiženy nerovnováhami nebo u nichž takové postižení může hrozit a u nichž bude zapotřebí hloubkový přezkum. Téhož dne Komise rovněž přijala stanovisko k návrhu rozpočtového plánu Rakouska na rok 2024. Komise rovněž přijala doporučení pro doporučení Rady týkající se hospodářské politiky eurozóny, jakož i návrh společné zprávy o zaměstnanosti 2024, která analyzuje provádění hlavních směrů politik zaměstnanosti a zásad evropského pilíře sociálních práv. Rada přijala doporučení týkající se hospodářské politiky eurozóny ([5]) (dále jen „doporučení týkající se eurozóny z roku 2024“) dne 12. dubna 2024 a společnou zprávu o zaměstnanosti dne 11. března 2024.

(5) Dne 30. dubna 2024 vstoupil v platnost nový rámec správy ekonomických záležitostí Unie. Zmiňovaný rámec zahrnuje nové nařízení (EU) 2024/1263 o účinné koordinaci hospodářských politik a mnohostranném rozpočtovém dohledu, pozměněné nařízení Rady (ES) č. 1467/97 ([6]) o urychlení a vyjasnění postupu při nadměrném schodku a pozměněnou směrnici Rady 2011/85/EU ([7]) o požadavcích na rozpočtové rámce členských států. Cílem nového rámce správy ekonomických záležitostí je podporovat zdravé a udržitelné veřejné finance, udržitelný a inkluzivní růst a odolnost prostřednictvím reforem a investic a bránit nadměrným schodkům veřejných financí. Nový rámec správy ekonomických záležitostí rovněž prosazuje odpovědnost členských států, více se zaměřuje na střednědobý horizont a stanoví rovněž účinnější a soudržnější vymáhání. Každý členský stát má Radě a Komisi předložit národní střednědobý fiskálně-strukturální plán. Národní střednědobý fiskálně-strukturální plán obsahuje fiskální, reformní a investiční závazky členského státu na plánovací období čtyř nebo pěti let v závislosti na řádné délce volebního období zákonodárce v daném státě. Dráha čistých výdajů ([8]) v národním střednědobém fiskálně-strukturálním plánu má být v souladu s požadavky nařízení (EU) 2024/1263 včetně požadavku na to, aby byl veřejný dluh do konce období korekce uveden na věrohodně sestupnou dráhu nebo aby na této dráze setrval anebo aby zůstal na obezřetné úrovni pod hodnotou 60 % hrubého domácího produktu (HDP) a aby se schodek veřejných financí ve střednědobém horizontu snížil pod referenční hodnotu 3 % HDP stanovenou ve Smlouvě nebo se pod ní udržel. Pokud se členský stát zaváže k příslušnému souboru reforem a investic v souladu s kritérii stanovenými v nařízení (EU) 2024/1263, může být období korekce prodlouženo, a to nejvýše o tři roky. Aby se podpořila příprava těchto národních střednědobých fiskálně-strukturálních plánů, zveřejnila Komise dne 21. června 2024 pokyny k informacím, které mají členské státy uvést ve svých národních střednědobých fiskálně-strukturálních plánech a ve svých výročních zprávách o pokroku. V souladu s články 5 a 36 nařízení (EU) 2024/1263 předala Komise členským státům referenční trajektorie a případně technické informace. Členské státy mají předložit své národní střednědobé fiskálně-strukturální plány do 20. září 2024 s výjimkou případů, kdy se členský stát a Komise dohodnou

([4]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1176/2011 ze dne 16. listopadu 2011 o prevenci a nápravě makroekonomické nerovnováhy (Úř. věst. L 306, 23.11.2011, s. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj).

([5]) Doporučení Rady (EU) ze dne 12. dubna 2024 týkající se hospodářské politiky eurozóny (Úř. věst. C, C/2024/2807, 23.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2807/oj).

([6]) Nařízení Rady (ES) č. 1467/97 ze dne 7. července 1997 o urychlení a vyjasnění postupu při nadměrném schodku (Úř. věst. L 209, 2.8.1997, s. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1467/oj).

([7]) Směrnice Rady 2011/85/EU ze dne 8. listopadu 2011 o požadavcích na rozpočtové rámce členských států (Úř. věst. L 306, 23.11.2011, s. 41, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/85/oj).

([8]) Čisté výdaje ve smyslu čl. 2 bodu 2 nařízení (EU) 2024/1263: čistými výdaji se rozumí veřejné výdaje očištěné o: i) úrokové výdaje, ii) diskreční opatření na straně příjmů, iii) výdaje na programy Unie, které jsou plně kompenzovány příjmy z fondů Unie, iv) vnitrostátní výdaje na spolufinancování programů financovaných Unií, v) cyklické prvky výdajů na dávky v nezaměstnanosti a vi) jednorázová a jiná dočasná opatření.

na přiměřeném prodloužení této lhůty. V souladu s vnitrostátními právními rámci mohou členské státy projednat své návrhy střednědobých plánů se svými vnitrostátními parlamenty, mohou požádat nezávislé fiskální instituce o vydání stanoviska a mohou vést konzultace se sociálními partnery a dalšími vnitrostátními zúčastněnými stranami.

(6) V roce 2024 se evropský semestr pro koordinaci hospodářských politik nadále vyvíjí v souladu s prováděním nástroje. Stále platí, že pro naplnění politických priorit v rámci evropského semestru je zásadně důležité plné provedení plánů pro oživení a odolnost, neboť tyto plány pomáhají účinně řešit všechny výzvy, které byly uvedeny v příslušných doporučeních pro jednotlivé země vydaných v posledních letech, nebo významnou část těchto výzev. Doporučení pro jednotlivé země z let 2019, 2020, 2022 a 2023 zůstávají stejně relevantní pro plány pro oživení a odolnost, které byly revidovány, aktualizovány nebo pozměněny v souladu s články 14, 18 a 21 nařízení (EU) 2021/241.

(7) Dne 30. dubna 2021 předložilo Rakousko Komisi v souladu s čl. 18 odst. 1 nařízení (EU) 2021/241 svůj národní plán pro oživení a odolnost. Komise podle článku 19 nařízení (EU) 2021/241 posoudila relevanci, účinnost, efektivnost a ucelenost tohoto plánu v souladu s pokyny pro posuzování stanovenými v příloze V uvedeného nařízení. Dne 13. července 2021 přijala Rada prováděcí rozhodnutí o schválení posouzení plánu pro oživení a odolnost Rakouska ([9]), které bylo dne 9. listopadu 2023 změněno v souladu s čl. 21 odst. 1 nařízení (EU) 2021/241 s odůvodněním, že plán pro oživení a odolnost v důsledku objektivních okolností již zčásti nelze splnit, jakož i s cílem začlenit kapitolu REPowerEU ([10]). Uvolnění splátek je podmíněno přijetím rozhodnutí Komise v souladu s čl. 24 odst. 5 nařízení (EU) 2021/241, v němž se stanoví, že Rakousko uspokojivě splnilo příslušné milníky a cíle stanovené v prováděcím rozhodnutí Rady. Předpokladem uspokojivého splnění je rovněž absence zvratu u dříve dosažených milníků a cílů.

(8) Dne 19. června 2024 zveřejnila Komise zprávu o Rakousku pro rok 2024. Posoudila pokrok, který Rakousko učinilo při plnění příslušných doporučení, jež pro něj přijala Rada v letech 2019 až 2023, a zhodnotila, jak Rakousko provádí plán pro oživení a odolnost. Vycházejíc z této analýzy, zpráva o Rakousku poukázala na mezery, pokud jde o výzvy, které plán pro oživení a odolnost neřeší nebo je řeší pouze částečně, a na nové a vznikající výzvy. Posoudila rovněž pokrok Rakouska při provádění evropského pilíře sociálních práv a v plnění hlavních cílů Unie v oblasti zaměstnanosti, dovedností a snižování chudoby, jakož i pokrok při dosahování cílů OSN v oblasti udržitelného rozvoje.

(9) Na základě údajů potvrzených Eurostatem se schodek veřejných financí Rakouska snížil z 3,3 % HDP v roce 2022 na 2,7 % v roce 2023, zatímco veřejný dluh klesl z 78,4 % HDP na konci roku 2022 na 77,8 % na konci roku 2023.

(10) Dne 12. července 2022 doporučila Rada ([11]) Rakousku přijmout opatření, kterými by v roce 2023 zajistilo, aby byl růst primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů v souladu s celkově neutrálním nastavením fiskální politiky ([12]), a bralo přitom v potaz pokračující dočasnou a cílenou podporu domácností a podniků, které jsou nejzranitelnější vůči prudkým nárůstům cen energií, a osob prchajících z Ukrajiny. Rakousku bylo doporučeno, aby se připravilo na přizpůsobování běžných výdajů vyvíjející se situaci. Rakousku bylo též doporučeno rozšířit veřejné investice do zelené a digitální transformace a energetické bezpečnosti při zohlednění iniciativy REPowerEU, a to i s využitím nástroje a dalších fondů Unie. Podle odhadů Komise bylo nastavení fiskální politiky ([13]) v roce 2023 v kontextu vysoké inflace restriktivní a činilo 0,9 % HDP. Příspěvek růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (očištěných o diskreční opatření na straně příjmů) k nastavení fiskální politiky v roce 2023 měl restriktivní povahu a činil 0,5 % HDP. Do této hodnoty jsou zahrnuty zvýšené náklady na cílená mimořádná podpůrná opatření pro domácnosti a podniky, které jsou nejzranitelnější vůči prudkým nárůstům cen energií, a to

([9]) ST 10159/21, ST 10159/21 ADD 1.

([10]) Prováděcí rozhodnutí Rady ze dne 9. listopadu 2023, kterým se mění prováděcí rozhodnutí ze dne 13. července 2021 o schválení posouzení plánu pro oživení a odolnost Rakouska (14472/23, ST 14472/23 ADD 1).

([11]) Doporučení Rady ze dne 12. července 2022 k národnímu programu reforem Rakouska na rok 2022 a stanovisko Rady k programu stability Rakouska z roku 2022 (Úř. věst. C 334, 1.9.2022, s. 162).

([12]) Podle prognózy Komise z jara 2024 se střednědobý růst potenciálního produktu Rakouska v roce 2023 odhaduje na 8,7 % v nominálním vyjádření, a to na základě desetileté průměrné míry reálného potenciálního růstu a deflátoru HDP pro rok 2023.

([13]) Nastavení fiskální politiky je definováno jako měřítko roční změny základního stavu veřejných rozpočtů. Jeho cílem je posoudit ekonomický impuls plynoucí z fiskálních politik, a to jak z těch, které jsou financovány z vnitrostátních zdrojů, tak z těch, které jsou financovány z rozpočtu Unie. Nastavení fiskální politiky se poměřuje jako rozdíl mezi i) střednědobým potenciálním růstem a ii) změnou primárních výdajů bez započtení diskrečních opatření na straně příjmů (a bez dočasných mimořádných opatření souvisejících s krizí COVID-19), a to se zahrnutím výdajů financovaných z nevratné podpory (grantů) v rámci nástroje a z dalších fondů Unie.

o 0,2 % HDP. Růst primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů v roce 2023 byl v souladu s doporučením Rady ze dne 12. července 2022. Výdaje financované z grantů v rámci nástroje a z dalších fondů Unie v roce 2023 činily 0,2 % HDP. Investice financované z vnitrostátních zdrojů činily v roce 2023 3,5 % HDP, což představuje pokles o 0,1 procentního bodu oproti roku 2022. Další investice Rakousko financovalo z nástroje a dalších fondů Unie. Financovalo veřejné investice do zelené a digitální transformace a do energetické bezpečnosti, jako je vytváření lepšího širokopásmového připojení ve venkovských a odlehlých oblastech a podpora domácností při nahrazování topných systémů na fosilní paliva technologiemi vytápění z obnovitelných zdrojů. Tyto veřejné investice jsou částečně financovány z nástroje a dalších fondů Unie.

(11) Makroekonomický scénář, z něhož vycházejí hospodářské a rozpočtové projekce Rakouska, předpokládá růst reálného HDP v roce 2024 ve výši 0,2 % a v roce 2025 pak 1,8 %, přičemž inflace měřená indexem spotřebitelských cen bude podle něj v roce 2024 činit 3,8 % a v roce 2025 pak 2,7 %. Očekává se, že schodek veřejných financí se v roce 2024 zvýší na 2,9 % HDP a v roce 2025 bude činit 2,8 % HDP, zatímco poměr veřejného dluhu k HDP se má do konce roku 2024 snížit na 77,5 % a do konce roku 2025 na 77,4 %. Předpokládá se, že po roce 2025 se schodek veřejných financí postupně sníží, a to na 2,8 % HDP v roce 2026 a 2,7 % v roce 2027. Plánuje se tedy, že saldo veřejných financí zůstane v horizontu programu pod referenční hodnotou 3 % HDP stanovenou ve Smlouvě. Po roce 2025 se pak předpokládá, že poměr veřejného dluhu k HDP zůstane v letech 2026 a 2027 stabilní na úrovni 77,4 %. Prognóza Komise z jara 2024 předpokládá, že reálný HDP vzroste v roce 2024 o 0,3 % a v roce 2025 o 1,6 % a že inflace měřená harmonizovaným indexem spotřebitelských cen (HISC) dosáhne v roce 2024 hodnoty 3,6 % a v roce 2025 pak 2,8 %.

(12) Dále tato prognóza předpokládá v roce 2024 schodek veřejných financí ve výši 3,1 % HDP, přičemž poměr veřejného dluhu k HDP by měl na konci roku 2024 klesnout na 77,7 %. Zvýšení schodku v roce 2024 je především odrazem zpožděných účinků inflace na straně výdajů (platy, důchody, indexované sociální dávky) a dodatečných výdajů v rámci vnitrostátního fiskálního rámce v oblasti péče o děti, bydlení a klimatu, jakož i nedávno přijatého balíčku týkajícího se bydlení a výstavby. Kromě toho bylo několik mimořádných podpůrných opatření v oblasti energetiky, jako je například zastropování cen elektřiny, prodlouženo do konce roku 2024. Podle odhadů Komise se předpokládá, že nastavení fiskální politiky bude mít v roce 2024 expanzivní povahu a bude činit 0,4 % HDP.

(13) Výdaje ve výši 0,1 % HDP budou v roce 2024 podle prognózy Komise z jara 2024 financovány prostřednictvím nevratné podpory („grantů“) v rámci nástroje, oproti 0,2 % HDP v roce 2023. Výdaje financované z grantů nástroje umožní vysoce kvalitní investice a reformy zvyšující produktivitu, aniž by to mělo přímý dopad na saldo veřejných financí nebo veřejný dluh Rakouska.

(14) Dne 14. července 2023 Rada Rakousku doporučila ([14]) zajistit obezřetnou fiskální politiku, zejména omezením nominálního růstu čistých primárních výdajů ([15]) financovaných z vnitrostátních zdrojů v roce 2024 na nejvýše 4,6 %. Při plnění svých rozpočtů na rok 2023 a přípravě návrhů rozpočtových plánů na rok 2024 byly členské státy vyzvány, aby zohlednily skutečnost, že Komise navrhne Radě zahájení postupů při nadměrném schodku, a to na základě schodku zjištěného podle údajů o plnění rozpočtu za rok 2023. Podle prognózy Komise z jara 2024 by se čisté primární výdaje Rakouska financované z vnitrostátních zdrojů měly v roce 2024 zvýšit o 5,9 %, což je více než doporučená maximální míra růstu. Toto překročení doporučeného maximálního tempa růstu čistých primárních výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů odpovídá 0,6 % HDP v roce 2024. Existuje tedy riziko nesouladu s tím, co doporučila Rada.

(15) Rada Rakousku rovněž doporučila, aby v letech 2023 a 2024 co nejdříve zrušilo platná mimořádná podpůrná opatření v oblasti energetiky a využilo související úspory ke snížení schodku veřejných financí. Rada dále doporučila, aby Rakousko v případě, že by si nový nárůst cen energií vyžádal nová nebo pokračující podpůrná opatření, zajistilo, že se tato podpůrná opatření zaměří na ochranu zranitelných domácností a podniků, budou fiskálně dostupná a zachovají stimuly k úsporám energií. Podle prognózy Komise z jara 2024 se výše čistých rozpočtových nákladů ([16]) na mimořádná podpůrná opatření v oblasti energetiky v roce 2023 odhaduje na 1,4 % HDP, přičemž v roce 2024 by měla činit 0,4 % HDP a v roce 2025 pak 0,1 %. Zejména se předpokládá, že zastropování cen elektřiny pro domácnosti a snížení poplatku za energie zůstanou v roce 2024 v platnosti, i když s menším dopadem ([17]). Pokud by

([14]) Doporučení Rady ze dne 14. července 2023 k národnímu programu reformem Rakouska na rok 2023 a stanovisko Rady k programu stability Rakouska z roku 2023 (Úř. věst. C 312, 1.9.2023, s. 186).

([15]) Čisté primární výdaje jsou definovány jako výdaje financované z vnitrostátních zdrojů očištěné o i) diskreční opatření na straně příjmů, ii) úrokové výdaje, iii) cyklické výdaje související s nezaměstnaností a iv) jednorázová a jiná dočasná opatření.

([16]) Tento údaj představuje výši ročních rozpočtových nákladů na daná opatření, na straně příjmů i výdajů a v příslušných případech po očištění o příjmy z daní z neočekávaných zisků dodavatelů energie.

([17]) Opatření, která podle Rakouska zůstanou v platnosti do konce roku 2024, jsou v prognóze Komise z jara 2024 v zásadě považována za opatření s rozpočtovým dopadem i v roce 2025.

související úspory byly využity ke snížení schodku veřejných financí, jak doporučila Rada, uvedené projekce by v roce 2024 znamenaly fiskální korekci ve výši 1,0 % HDP, přičemž příspěvek čistých primárních výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů ([18]) k nastavení fiskální politiky bude mít v uvedeném roce expanzivní povahu a bude činit 0,4 % HDP. Nepředpokládá se, že mimořádná podpůrná opatření v oblasti energetiky budou v letech 2023 a 2024 co nejdříve zrušena. Existuje tedy riziko nesouladu s tím, co doporučila Rada. Navíc se nepředpokládá, že související úspory budou plně využity ke snížení schodku veřejných financí. Existuje tudíž riziko, že toto nebude v souladu s doporučením Rady. Rozpočtové náklady na mimořádná podpůrná opatření v oblasti energetiky zaměřená na ochranu zranitelných domácností a podniků se odhadují v roce 2024 na méně než 0,1 % HDP (oproti 0,4 % v roce 2023), z čehož méně než 0,1 % HDP zachovává cenový signál ke snížení poptávky po energii a zvýšení energetické účinnosti (oproti 0,4 % v roce 2023).

(16) Rada Rakousku rovněž doporučila zachovat veřejné investice financované z vnitrostátních zdrojů a zajistit účinné využívání grantů v rámci nástroje a dalších fondů Unie, především za účelem podpory zelené a digitální transformace. Prognóza Komise z jara 2024 předpokládá, že veřejné investice financované z vnitrostátních zdrojů klesnou z 3,5 % HDP v roce 2023 na 3,3 % HDP v roce 2024. Příčinou jsou mimořádně vysoké investice v roce 2023, které byly částečně vyvolány zákonem o obecních investicích. Zohlední-li se tyto dodatečné faktory, lze konstatovat, že veřejné investice v roce 2024 budou v souladu s doporučením Rady. Veřejné výdaje financované z příjmů z fondů Unie, včetně grantů v rámci nástroje, by měly podle očekávání zůstat v roce 2024 stabilní na úrovni 0,2 % HDP.

(17) Prognóza Komise z jara 2024 předpokládá na základě politických opatření známých ke dni její uzávěrky, nedojde-li k jejich změně, v roce 2025 schodek veřejných financí ve výši 2,9 % HDP. Snížení schodku v roce 2025 je především odrazem mírnějšího růstu platů, důchodů a dalších sociálních dávek v důsledku klesající inflace a postupného ukončování opatření ke zmírnění dopadu vysokých cen energií. Poměr veřejného dluhu k HDP by se měl do konce roku 2025 zvýšit na 77,8 % HDP. Zvýšení poměru veřejného dluhu k HDP v roce 2025 je zejména odrazem vyšších úrokových výdajů v roce 2024 a nižšího tempa růstu nominálního HDP.

(18) Rakouský fiskální rámec se opírá o složitý systém mezivládních transferů mezi spolkovými a regionálními orgány, který poskytuje omezené pobídky k efektivním veřejným výdajům. Nedostatečná daňová autonomie činí financování výdajů na všech spolkových úrovních do značné míry závislým na tomto systému. V roce 2023 představovaly příjmy z vlastních zdrojů spolkových zemí pouze malé procento všech veřejných příjmů. Zároveň financování základních služeb, jako je zdravotní péče, péče o děti a veřejná doprava, částečně závisí na výdajích spolkových zemí a obcí. Demografická změna a zelená transformace dále zvyšují tlak na spolkové země a obce z hlediska nákladů, zatímco příjmy z vlastních zdrojů neodpovídají dynamice výdajů. Stávající fiskální rámec vede k nízké efektivitě a nedostatečné transparentnosti, neboť stírá souvislost mezi daňovou zátěží a veřejnými výdaji. Lepší sladění příjmů z vlastních zdrojů s veřejnými výdaji na nižší než centrální úrovni a posílení transparentnosti a koordinace jsou pro zlepšení celkové kvality veřejných výdajů nezbytné. Reforma systému daně z nemovitostí by mohla být využita ke zlepšení fiskálního federalismu a celkového daňového systému.

(19) Daňová skladba se nadále do značné míry opírá o příjmy z pracovní činnosti (daně ze mzdy a příspěvky na sociální zabezpečení) a spotřebu. V roce 2022 mělo Rakousko třetí nejvyšší poměr daní k HDP v Unii a velmi vysoké daňové zatížení. Od roku 2023 jsou daňová pásma pro daň z příjmů fyzických osob indexována podle inflace, což brání dalšímu zvyšování daňového zatížení prostřednictvím posunu do vyššího daňového pásma. Současně ekologická a sociální daňová reforma z roku 2022 přinesla opatření ve formě úlev v oblasti daní a sociálního zabezpečení a zavedla ceny za emise CO_2 v odvětví dopravy a vytápění, čímž zlepšila daňovou skladbu. Několik dlouhodobých strukturálních problémů v daňové skladbě však zůstává nevyřešeno. Lepší využívání daní, které více podporují růst, by rovněž mohlo pomoci vytvořit nezbytný prostor v rozpočtu a zlepšit spravedlnost daňového systému.

(20) Výdaje na zdravotní péči patří k nejvyšším v Unii, přičemž mnoho zdravotnických služeb stále poskytují nemocnice, což je nákladný a méně efektivní způsob poskytování péče. Předpokládá se, že veřejné výdaje na zdravotní péči vzrostou ze 7,8 % HDP v roce 2022 na 8,8 % HDP v roce 2050. Kromě toho se očekává, že rostoucí a stárnoucí populace povede ke zvýšení využívání zdravotnických služeb, což dále prohloubí obavy o fiskální udržitelnost.

([18]) Tento příspěvek se měří změnou primárních výdajů vládních institucí, po očištění o i) inkrementální rozpočtový dopad diskrečních opatření na straně příjmů, ii) jednorázová opatření, iii) cyklické výdaje související s nezaměstnaností a iv) výdaje financované z nevratné podpory (grantů) v rámci nástroje a dalších fondů Unie, ve vztahu ke střednědobému (desetiletému) průměrnému potenciálnímu nominálnímu růstu HDP, vyjádřenou v poměru k nominálnímu HDP.

Reforma zdravotnictví zahájená v roce 2023 zahrnuje významné investice do primární péče, ambulantní péče, digitalizace a prevence, které by mohly v dlouhodobém horizontu pomoci snížit náklady, pokud budou doprovázeny strukturálními reformami. Zásadní bude zajistit, aby pacienti procházeli systémem zdravotní péče konzistentním způsobem, mimo jiné zajištěním toho, aby se zvýšená dostupnost služeb primární zdravotní péče promítla do nižšího využívání stávajících nemocničních nebo ambulantních specializovaných služeb zdravotní péče. Rakouský plán pro oživení a odolnost pomůže posílit ambulantní primární zdravotní péči, zejména díky podpoře stávajících a nových místních středisek primární zdravotní péče. V balíčku reforem zahájených v roce 2023 však chybí strukturální reformy řešící právní kompetence, které by opětovně sladily odpovědnost v oblasti financování a výdajů s cílem zvýšit efektivitu. Je tedy velmi důležité posílit koordinaci a správu.

(21) Reforma dlouhodobé péče z roku 2023 zlepšila přiměřenost poskytování služeb s ohledem na stárnutí populace. Rostoucí účast žen na trhu práce a měnící se rodinné struktury zároveň vyžadují posílení formálních struktur péče. Reforma dlouhodobé péče sice pomohla zlepšit možnosti odborné přípravy, pracovní podmínky a odměňování pracovníků v oblasti dlouhodobé péče, je však třeba vyvinout další úsilí ke zlepšení situace stálých domácích pečovatelů, kteří jsou osobami samostatně výdělečně činnými. Reforma navíc neřešila strukturální fiskální udržitelnost. Předpokládá se, že výdaje na dlouhodobou péči se téměř zdvojnásobí z 1,6 % HDP v roce 2022 na 3,1 % v roce 2070. Systém dlouhodobé péče se vyznačuje rozdělením kompetencí, pokud jde o peněžité dávky (spolková vláda) a poskytování služeb (spolkové země). Bylo by žádoucí zvýšit harmonizaci financování a služeb, koordinovat jednotlivé sektory a zavést společné výkonnostní normy pro všechny regiony. Nově zřízený subjekt Pflege-Entwicklungs-Kommission by mohl tyto diskuse urychlit. Test finančních prostředků se používá v případě domácí a komunitní péče, ale nikoliv v případě ústavní péče, což vede k finanční motivaci využívat relativně dražší ústavní péči.

(22) V souladu s čl. 19 odst. 3 písm. b) nařízení Rady (EU) 2021/241 a s přílohou V kritériem 2.2 uvedeného nařízení zahrnuje rakouský plán pro oživení a odolnost rozsáhlý soubor vzájemně se posilujících reforem a investic, které mají být provedeny do roku 2026. Očekává se, že tyto reformy a investice pomohou účinně řešit všechny výzvy identifikované v příslušných doporučeních pro Rakousko nebo jejich významnou část. Pro podporu dlouhodobé konkurenceschopnosti Rakouska prostřednictvím zelené a digitální transformace a pro současné zajištění sociální spravedlnosti je v tomto napjatém časovém rámci nezbytné, aby byl plán pro oživení a odolnost včetně kapitoly REPowerEU prováděn rychle a účinně. Pro splnění závazků plánu pro oživení a odolnost do srpna 2026 je nezbytné, aby Rakousko pokračovalo v provádění reforem a investic a řešilo relevantní výzvy. Zejména je nezbytné pokračovat v přípravě druhé a třetí žádosti o platbu. Aby byla zajištěna široká podpora pro úspěšné provádění plánu pro oživení a odolnost, je i nadále nezbytné do procesu systematicky zapojovat místní a regionální orgány, sociální partnery, občanskou společnost a další příslušné zúčastněné strany.

(23) V rámci přezkumu fondů politiky soudržnosti v polovině období musí Irsko v souladu s článkem 18 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1060 ([19]) do března 2025 všechny programy, na něž je poskytována podpora z Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR), Evropského sociálního fondu plus (ESF+), Fondu soudržnosti a Fondu pro spravedlivou transformaci (FST), přezkoumat, mimo jiné s přihlédnutím k výzvám uvedeným v doporučení pro Rakousko z roku 2024, jakož i k vnitrostátním plánům v oblasti energetiky a klimatu. Tento přezkum tvoří základ pro konečné přidělení finančních prostředků Unie zahrnutých v jednotlivých programech. Rakousko sice dosáhlo pokroku v provádění programů politiky soudržnosti a evropského pilíře sociálních práv, ale výzvy přetrvávají. Regionální rozdíly v Rakousku patří k nejmenším v Unii, ale hrozí, že ty stávající se v budoucnu prohloubí, částečně kvůli demografickým problémům a úbytku obyvatel v některých vzdálenějších venkovských oblastech. Je důležité urychlit provádění programů politiky soudržnosti, přičemž priority dohodnuté v uvedených programech jsou i nadále relevantní. Zvláště důležité je zlepšit účinnost systému výzkumu a inovací v souladu s národními a regionálními strategiemi pro inteligentní specializaci a využívat propojení vědy s podniky. Je rovněž nezbytné pokračovat v zelených investicích, zejména do podpory energetické účinnosti a snižování uhlíkové stopy, a to i prostřednictvím nově vznikajících zelených technologií. Klíčové jsou integrované přístupy k územnímu rozvoji, které umožňují udržitelný místní rozvoj podporující začlenění. Podpora kvality a inkluzivity vzdělávání, odborné přípravy a celoživotního učení, zejména pro znevýhodněné skupiny, je i nadále relevantní a měly by pokračovat také investice podporující aktivní začleňování a zaměstnatelnost. Rakousko by

([19]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1060 ze dne 24. června 2021 o společných ustanoveních pro Evropský fond pro regionální rozvoj, Evropský sociální fond plus, Fond soudržnosti, Fond pro spravedlivou transformaci a Evropský námořní, rybářský a akvakulturní fond a o finančních pravidlech pro tyto fondy a pro Azylový, migrační a integrační fond, Fond pro vnitřní bezpečnost a Nástroj pro finanční podporu správy hranic a vízové politiky (Úř. věst. L 231, 30.6.2021, s. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj).

rovněž mohlo využít Platformu strategických technologií pro Evropu zřízenou nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/795 ([20]) na podporu vývoje nebo výroby kritických technologií, včetně čistých technologií a technologií účinně využívajících zdroje.

(24) Kromě hospodářských a sociálních výzev, které řeší plán pro oživení a odolnost a další fondy Unie, čelí Rakousko několika dalším výzvám souvisejícím s trhem práce, dynamikou podnikání a přístupem k rizikovému kapitálu, jakož i přetrvávající závislostí na dovozu plynu z Ruska a relativně vysokými emisemi v odvětví dopravy.

(25) Míra zaměstnanosti žen při zohlednění ekvivalentu zaměstnanosti na plnou pracovní dobu je pod průměrem Unie, i když lze pozorovat rostoucí trend. Rakousko je na druhém nejvyšším místě v Unii, pokud jde o zaměstnanost žen na částečný úvazek. Na vysokém podílu žen zaměstnaných na částečný úvazek se podílí nedostatečná nabídka kvalitních zařízení předškolního vzdělávání a péče spolu s výraznými regionálními rozdíly. V roce 2023 se formální péče o děti mladší tří let účastnilo pouze 24,1 % dětí, míra účasti na předškolním vzdělávání a péči tak zůstává celkově pod průměrem Unie, který činí 34,9 %. Dvojí zátěž spojená s povinností vykonávat placenou práci a pečovat o děti postihuje ženy výrazně více než muže. Přestože jsou podnikány kroky ke zvýšení dostupnosti a kvality předškolního vzdělávání a péče, současná otevírací doba zařízení péče o děti omezuje možnost rodičů s pečovatelskými povinnostmi, především žen, pracovat déle. Zavedení povinných standardů kvality v oblasti předškolního vzdělávání a péče by navíc mohlo lépe zajistit poskytování kvalitní péče v celé zemi.

(26) Rakousko zažívá pokles podnikatelské dynamiky, přičemž míra nově vzniklých a zaniklých podniků patří k nejnižším v Unii. Klesá podíl začínajících a mladých podniků, což má negativní dopad na produktivitu (zatímco v roce 2013 činil podíl mladých podniků 5,4 %, v roce 2020 tento podíl klesl na 3,8 %, tedy pod průměr Unie). Podíl rychle rostoucích podniků je rovněž výrazně pod průměrem Unie (v roce 2021 8,21 % v počtu podniků a 7,29 % v počtu zaměstnanců ve srovnání s 9,18 % a 12,40 % v Unii). Kapitálové financování je podle mezinárodních standardů nízké. Omezená nabídka soukromého rizikového kapitálu je překážkou pro inovační podniky a šíření technologií. Nabídka a poptávka rizikového kapitálu není v Rakousku nijak zvlášť vysoká, což by mohlo bránit vzniku a růstu nových technologicky náročných nebo inovativních podniků. Omezení přístupu k financování rizikovým kapitálem se dotýká zejména inovativních malých a středních podniků a startupů. Financování rizikovým kapitálem je nedostatečně rozvinuté, přičemž soukromý kapitál v roce 2022 činil pouze 0,14 % HDP, což je výrazně pod průměrem Unie ve výši 0,64 %, a rizikový kapitál činil 0,041 % HDP (oproti průměru Unie 0,09 %).

(27) Nedostatek dovedností a nesoulad kvalifikací patří k nejpalčivějším problémům Rakouska a stárnutí populace situaci ještě zhorší. Míra volných pracovních míst v Rakousku zůstává jednou z nejvyšších v Unii a od konce roku 2021 se drží nad 4 %. Ačkoli se míra zaměstnanosti starších pracovníků v posledním desetiletí neustále zvyšovala a v roce 2023 dosáhla 57,7 %, zůstává výrazně pod průměrem Unie, který činí 63,8 %. Starší pracovníci, kteří mají omezenější digitální dovednosti a často čelí diskriminačnímu jednání kvůli svému věku, mají potíže s opětovným začleněním na trh práce. Zvláště zranitelné jsou osoby s nízkou kvalifikací a pouze povinným školním vzděláním, které v Rakousku představují nejvyšší podíl nezaměstnaných. Stejně tak osoby s přistěhovaleckým původem a osoby se znevýhodněným socioekonomickým zázemím mají na trhu práce nižší úspěšnost a čelí na něm zvláštním překážkám, také kvůli výzvám souvisejícím s přechodem ze školy do zaměstnání. Podle průzkumu Programu pro mezinárodní hodnocení žáků (PISA) z roku 2022 přibližně každý čtvrtý patnáctiletý rakouský žák nedosahoval minimální úrovně znalostí v matematice, čtení a přírodních vědách; u osob pocházejících ze znevýhodněného nebo přistěhovaleckého prostředí byl v matematice tento podíl ještě vyšší, a to 45 %. U mladých lidí narozených mimo Unii je navíc téměř dvakrát vyšší pravděpodobnost, že předčasně ukončí školní docházku, což má negativní dopad na jejich začlenění na trh práce. Opatření stanovená v rakouském plánu pro oživení a odolnost, jejichž cílem je zlepšit nabídku dovedností i výsledky vzdělávání znevýhodněných žáků, se provádí, ale jsou zapotřebí další opatření, aby se snížil stávající nedostatek pracovních sil a dovedností. Mezi tato opatření by mohla patřit podpora přístupu na trh práce pro starší pracovníky s nízkou kvalifikací a osoby s přistěhovaleckým původem, předcházení předčasnému ukončování školní docházky mladých lidí s přistěhovaleckým původem a zlepšení základních dovedností znevýhodněných žáků a žáků s přistěhovaleckým původem.

([20]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/795 ze dne 29. února 2024, kterým se zřizuje Platforma strategických technologií pro Evropu (STEP) a mění směrnice 2003/87/ES a nařízení (EU) 2021/1058, (EU) 2021/1056, (EU) 2021/1057, (EU) č. 1303/2013, (EU) č. 223/2014, (EU) 2021/1060, (EU) 2021/523, (EU) 2021/695, (EU) 2021/697 a (EU) 2021/241 (Úř. věst. L, 2024/795, 29.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj).

(28) Navzdory určitým snahám o diverzifikaci je Rakousko i nadále silně závislé na ruském plynu. Přestože se v roce 2023 zvýšily dodávky plynu z Norska a v menší míře ze severní Afriky a Střední Asie, v dodávkách plynu převažoval dovoz z Ruska, zejména v zimním období (98 % celkového dovozu v prosinci 2023). Aby Rakousko rozšířilo přepravní kapacitu ze sousedních zemí, jako je Německo a Itálie, podpořilo cílené investice do modernizace své plynovodní infrastruktury. Současně opatření v rámci rakouského plánu pro oživení a odolnost, jako jsou investice do energetické účinnosti a do výměny topidel na fosilní paliva, pomáhají snižovat poptávku po plynu a urychlit zelenou transformaci. Ukončení dlouhodobé smlouvy o dodávkách mezi rakouskou částečně státem vlastněnou společností OMV a ruskou společností Gazprom by rychle umožnilo provést další kroky s cílem diverzifikovat zdroje plynové energie. Přestože byla v nedávné době přijata určitá opatření zaměřená na diverzifikaci dodávek plynu, strategii pro odpojení od ruského plynu bude nezbytné dále posílit, jelikož ponechává dodávky energie v Rakousku zranitelné.

(29) Instalovaný výkon energie z obnovitelných zdrojů v Rakousku vzrostl v roce 2022 o 6 %. Zatímco solární energie, zejména fotovoltaika, pokračovala v silném růstu, větrná energie se rychlosti růstu solární energie nevyrovnala. S ohledem na cíl Rakouska využívat do roku 2030 100 % elektřiny z obnovitelných zdrojů je naléhavě zapotřebí modernizovat a rozšiřovat skladování elektřiny, jakož i přenosové a distribuční sítě, zejména mezi východem a západem Rakouska. To si žádá jak větší investice, tak i rychlejší integraci další výroby energie z obnovitelných zdrojů do systému, jak je stanoveno v prvním plánu integrované síťové infrastruktury zveřejněném v dubnu 2024. Rakousko předložilo další opatření k urychlení transformace energetiky, ale revidovaný zákon o trhu s elektřinou a zákon o obnovitelných plynech stále čekají na přijetí národním parlamentem.

(30) Opatření, která Rakousko v posledních letech přijalo za účelem snížení emisí skleníkových plynů, začínají přinášet výsledky. Emise skleníkových plynů, na které se nevztahuje systém Unie pro obchodování s emisemi, se v roce 2022 snížily o 5 %. Současné politiky nicméně ponechávají rozdíl 21 procentních bodů mezi současnými výsledky Rakouska a jeho dohodnutému cíli v oblasti sdílení úsilí ve výši 48 % podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/842 ([21]) do roku 2030 oproti úrovním z roku 2005. Rakousko ještě musí Komisi předložit návrh aktualizace svého vnitrostátního plánu v oblasti energetiky a klimatu, který měl být předložen v červnu 2023 a v němž stanoví, jak chce tento rozdíl odstranit. Rakousko zavedlo cenu CO_2 pro odvětví mimo systém ETS, což je krok správným směrem, avšak emise z dopravy na obyvatele zůstávají nad průměrem Unie, mimo jiné kvůli relativně nízké sazbě daně na motorovou naftu, která způsobuje tzv. tankovací turistiku. Rakouský plán pro oživení a odolnost obsahuje řadu reforem a investic do udržitelné dopravy, existuje však prostor pro další opatření ke snížení emisí, včetně posílení veřejné dopravy ve venkovských oblastech.

(31) Vzhledem k úzké provázanosti ekonomik členských států eurozóny a jejich kolektivnímu příspěvku k fungování hospodářské a měnové unie Rada v roce 2024 doporučila, aby členské státy eurozóny přijaly opatření k provedení doporučení týkajícího se eurozóny z roku 2024, a to i prostřednictvím svých plánů pro oživení a odolnost. K provedení prvního, druhého, třetího a čtvrtého doporučení obsažených v doporučení týkajícím se eurozóny z roku 2024 přispívají v případě Rakouska doporučení č. 1, 2, 3 a 4,

DOPORUČUJE Rakousku v období 2024–2025:

1. Včas předložit střednědobý fiskálně-strukturální plán. V souladu s požadavky reformovaného Paktu o stabilitě a růstu omezit růst čistých výdajů ([22]) v roce 2025 na míru, která je v souladu mimo jiné s věrohodně sestupnou trajektorií veřejného dluhu ve střednědobém horizontu a dodržuje referenční hodnotu 3 % HDP stanovenou ve Smlouvě. Zlepšit fiskální udržitelnost systému zdravotní péče a systému dlouhodobé péče. Zjednodušit a racionalizovat fiskální vztahy a povinnosti na různých úrovních veřejné správy a sladit odpovědnost v oblasti financování a výdajů. Dále zlepšit daňovou skladbu s cílem snížit daňové zatížení a podpořit udržitelný růst podporující začlenění.

([21]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/842 ze dne 30. května 2018 o závazném každoročním snižování emisí skleníkových plynů členskými státy v období 2021–2030 přispívajícím k opatřením v oblasti klimatu za účelem splnění závazků podle Pařížské dohody a o změně nařízení (EU) č. 525/2013 (Úř. věst. L 156, 19.6.2018, s. 26, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/842/oj).

([22]) Podle čl. 2 bodu 2 nařízení (EU) 2024/1263 se „čistými výdaji“ rozumí veřejné výdaje očištěné o úrokové výdaje, diskreční opatření na straně příjmů, výdaje na programy Unie, které jsou plně kompenzovány příjmy z fondů Unie, vnitrostátní výdaje na spolufinancování programů financovaných Unií, cyklické prvky výdajů na dávky v nezaměstnanosti a jednorázová a jiná dočasná opatření.

2. Řešit relevantní výzvy, a tím umožnit průběžnou, rychlou a účinnou realizaci plánu pro oživení a odolnost, včetně kapitoly REPowerEU, která zajistí dokončení reforem a investic do srpna 2026. Urychlit provádění programů v rámci politiky soudržnosti. V souvislosti s přezkumem těchto programů v polovině období se nadále zaměřovat na dohodnuté priority a zároveň zvážit příležitosti pro zvýšení konkurenceschopnosti, které nabízí Platforma strategických technologií pro Evropu.
3. Zvýšit účast žen na trhu práce, mimo jiné zlepšením kvality a dostupnosti služeb péče o děti, stejně jako účast starších pracovníků. Zlepšit výsledky na trhu práce pro znevýhodněné skupiny, jako jsou uchazeči o zaměstnání s nízkou kvalifikací a osoby z přistěhovaleckého prostředí, a zvýšit úroveň jejich základních dovedností, a to již od nízkého věku, zejména na školní úrovni. Podporovat dynamiku podnikání a zakládání a růst mladých podniků, mimo jiné prostřednictvím lepšího přístupu k rizikovému kapitálu.
4. Zlepšit energetickou bezpečnost urychlením diverzifikace dodávek plynu ve prospěch jiných než ruských zdrojů. Dále snížit emise, zejména v odvětví dopravy.

V Lucemburku dne 21. října 2024.

Za Radu

předseda

NAGY I.